

JINÝ TĚ PŘEPÁŠE

J 21,15-22

Jistě všichni známe ty situace, kdy se nám do něčeho nechce. Znájí to už děti. Děti se ale většinou ještě nestydí to přiznat: Uklid' si v pokojíčku – mě se nechce, vynes koš – mě se nechce, pomoz mamince s vařením – mě se nechce. My dospělí nechutí k různým věcem trpíváme také, ale už to tak neříkáme, stydíme se přiznat, že se nám prostě něco nechce, tak raději říkáme: nemám čas, nemohu – to už zní mravně lépe. Říci – mě se nechce totiž příliš zavání leností, neochotou, pohodlností, a takové věci na sebe přiznáváme jenom velmi neradi. Ale přiznejme si to. Jsou věci života, do kterých se nám prostě nechce – z nejrůznějších důvodů, buďto že je to nudné nebo že to bude stát námahu či dokonce bolest. Takovým věcem se většinou vyhýbáme nebo je oddalujeme. Asi neexistuje na zemi anděl, který by se do všeho vrhal s nadšením, ať je mu to příjemné nebo nepříjemné.

Máme dnes před sebou příběh z evangelia, kde Pán Ježíš říká Petrovi, že také on se bude muset jednou vydat na cestu, kterou by si nikdy nevybral. Je to příběh, který se nás asi bytostně dotýká. Zejména, když bychom si na místě Petrově představili sami sebe, jak nám Pán Ježíš říká: „I ty budeš muset jít tam, kam nechceš“. To je představa, která se záryvá hluboko, která jde – jak se říká – až na dřev. Je to možné, že i nás, že i mě, by Kristus mohl vést někam, kam nechci? To je závažná otázka a velká výzva naší víře a našemu křesťanství.

Ale podívejme se nejprve blíže na ten příběh. Je to jeden z povelikonočních příběhů, ve kterých se Pán Ježíš zjevoval svým učedníkům, prokazoval, že žije a ještě je vyučoval různým věcem. V jedné chvíli si Pán vzal stranou Petra a má s ním vážný osobní rozhovor. Připomeňme, že ještě docela nedávno se Petr zapřísahal, že Krista neopustí a že s ním půjde třeba i na smrt. Pak však žalostně selhal a hned třikrát Mistra zapřel. Nyní se opět Ježíš s Petrem setkává a třikrát se jej ptá, zda jej miluje. A pak Pán Ježíš přidá tu větu: „Amen, amen, pravím tobě, když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš“ (v.18).

Zastavit nás má hned ono dvojí „amen, amen“, kterým Pán tuto větu začal. Dvojitě „amen“ slouží jako veliké zdůraznění – teď, milý Petře, velmi zpozorni. Vpravdě, vpravdě ti říkám ... To slovo mělo proniknout celou Petrovou bytostí. Bez výkladu by nám tato věta však možná zůstala poněkud záhadnou. Co to znamená, že Petr se musí bedlivě nachystat na něco, do čeho se mu vůbec nebude chtít? Jan připojuje i jasný výklad tohoto Ježíšova slova: „*To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha*“ (v. 19). Ačkoli zatím nejsou dány podrobnosti, smysl je jasný – Petra čeká to nejtěžší, smrt. A pravděpodobně ne smrt obyčejná. Podle Jana Ježíš naznačuje *jakou* smrtí má Petr zemřít. Zatím se to tu nepíše. Ale z dějin církve víme, že Petr zemřel smrtí mučednickou. Byl podobně jako jeho Pán ukřižován. Na vlastní žádost však prý obráceně, hlavou dolů, protože se necítil hoden zemřít stejně jako Pán Ježíš.

Petra tedy skutečně čeká to, pro co před několika dny tak horlil. Petr zapáleně sliboval: „*Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt*“ (Lk 22,33). Tehdy ale ještě nevěděl co říká. Neznal dost dobře sám sebe. Byl horlivý, ale mělký. Jeho slova zněla sebejistě, ale měla slaboučký základ, jak se hned vzápětí projevilo. Ale přece Petr nevědomky vystihl svou životní cestu. Ano, on skutečně půjde s Kristem do vězení, ba i na smrt. Ale později, až dozraje. Ne ve své nerozvážené horlivosti, ale až jej jiný přepáše. A tak Petr skutečně prošel jak vězením, tak i smrtí pro jméno Kristovo.

Otázkou je *proč*. Proč má Petr jít tam, kam nechce. Proč ho Bůh vede někam, kam, by Petr nikdy nešel? Dotýkáme se tu tajemství života. Člověk má obvykle zato – zejména v mládí – že pravý život, to je prostě jízda na vlně – užívat si příjemných věcí, objevovat příjemné zážitky, nechat se unášet příjemnými pocity. *To je přece život – žít naplno, na sto procent využít to, co život nabízí, vyždímat z něj to nejlepší.* Bolest ovšem ve světě je a není možné ji unikat donekonečna. Dříve nebo později se dotkne každého. Nechci se tu pouštět do složitých otázek původu a smyslu utrpení. V této souvislosti bych chtěl zmínit jen jednu možnou odpověď na otázku – proč bolest? Protože proměňuje lidi. Bolest je krize, která často promění život člověka od základů. Bolest učiní člověka buď lepším nebo horším, ale nikdy jej neponechá stejným. Je mnoho lidí, jimž prožitá bolest posloužila k větší hloubce života, jiné naopak učinila zatrpklými. Záleží na tom, jakým způsobem člověk dokáže bolest zpracovat. Jde vždy o rozcestí – jakým člověkem budu dál. Otevře mě bolest pro hlubší roviny života, nebo mě naopak uzavře do temné pasti hořkosti a rezignace?

Bible měla pro bolest vždy zvláštní a hluboké pochopení. A často tu nějaké trápení vystupuje právě jako kovadlina, na které se překovává a dotváří charakter člověka do člověka Božího. Petr bude muset projít cestou, kterou nechce. Během svého života a nakonec i ve smrti se doková jeho v mládí těžko zkrotitelný temperament. Petr byl impulzivním, živelným člověkem, který někdy rychleji mluvil než domýšlel. Rád bral otěže svého života do svých rukou. A to i ve věcech víry. Ale vrchol jeho života bude patřit Jinému. Jiný tě nakonec přepáše, a to bude pro tvůj život dovršení. Pravá zralost přijde až nebudeš mít v rukách nic, až tě jiný přepáše.

A co my a tento příběh? Zmíním několik momentů k zamyšlení:

- Slovo „přepásat“ je pro nás dnes už asi méně srozumitelné, protože nenosíme dlouhé splývavé oděvy a pláště, jako Židé Ježíšovy doby. Aby se někdo mohl vydat na cestu či se dokonce dokonce dal do běhu, musel se nejprve přepásat. Upravit svůj oděv tak, aby mu co nejméně překážel v chůzi či běhu. Slovo „být přepásán“ tedy znamená „nachystat se, být připraven na cestu“. Ježíš říká Petrovi předem, co jej čeká, má ještě řadu let k přípravě, než bude definitivně přepásán, připraven. Je dobré, když jsme připraveni na cestu, a to i na cestu napříč bolestí. Jistě, nikdy nikdo nebude připraven cele. Zejména těžké události námi otřásají, ať jsme se na ně připravili sebevíc. Přesto je moudré i s bolestí ve svém životě realisticky počítat, že i ta patří k životu v tomto světě

- To slovo Pána Ježíše Petrovi je slovem pro každého. Ano, u Petra to mělo zcela konkrétní podobu, kterou nezažijí všichni. Ale ten princip přepásávání, ten je stejný nám všem. Vždyť jsme to i my, kdo v mládí sprádali své plány a nechali se unášet svými představami a touhami. Je to s postupem věku jiné? Jistě ano, časem některé touhy a představy ztrácejí na přitažlivosti, měníme se, zrajeme. Ale na druhé straně ať už jsme mladí nebo starší, máme o svém životě nějaké *své* představy, máme nějaké *své* touhy a rádi bychom, kdyby se *náš* život odvíjel podle *námi* schváleného scénáře. A u koho z nás hraje nějakou žádoucí roli věc jako je bolest, nejistota, ztráta? To bychom do scénáře svého života asi dobrovolně nikdy nezařadili. A přece se tomu nikdo nevyhneme. I nás někdy někdo jiný přepásává a vodí tam, kam nechceme. Ne ze zlomyslnosti či hněvu, ale naopak z lásky k nám. Ten někdo „Jiný“, je sám Kristus. To on nás někdy uvádí na cestu bolesti a bezradnosti a to z lásky k nám. On více než kdo jiný ví, že cesta k Boží slávě nevede až tak skrze lidskou chválu a pohodlí, ale skrze kříž.

- Ovšem není tomu tak, že sami máme vyhledávat utrpení a vrhat se do rolí mučedníků. Ne. Ani Petr ba ani Pán Ježíš to nedělali. Pán Ježíš unikal těm, kdo ho chtěli zahubit předčasně, Petr také nespěchal, aby se udal římským úřadům. Bolest nemáme vyhledávat. Ona si nás často vyhledá sama: „*Jiný* tě přepáše a povede tě tam, kam nechceš.“

- Povzbuzením je, že je to Pán, kdo nás přepásává, nejen lidé, nejen okolnosti. Pána Ježíše zatkli Židé, popravili jej Římané, ale v pozadí bylo, že Ježíš zemřel podle Boží vůle a také z vůle své. Petra popravili také Římané, ale přece ho do této situace neuvedli oni, ale jeho Pán. V tom je povzbuzení: Ani radost, ale ani bolest, nepřichází z rukou chladného, neosobního osudu či toliko z rukou lidí. Ten, který do bolestných chvil uvádí, je zároveň tím, kdo jim dává smysl, kdo v nich dává vytrvat a pomáhá vyjít z nich zralejší.

- I to, co se Petrovi nechce, oslaví Boha. Sám by si to nevybral. Ale přece to přijal. A to oslaví Boha nejvíce – právě ty chvíle, kdy mu zůstáváme věrní i ve chvílích, které se nám pranic nelíbí. A tak možná mnohem více oslaví Boha to, co musíme zvládat s bolestí a se sebezapřením - pro čistou lásku k Bohu, než všechny naše nadšenecké aktivity dohromady. Dobře mi rozumějte, velké díky Bohu za nadšení i ve sborové práci, ale mějme na paměti, že největší požehnání se rodí vždy zpodkříže – v zápasech a v pokoření před Bohem. I cesty, na které se nám všelijak nechce, mají svůj hluboký smysl. Pán Ježíš oslavil Boha celým svým životem, nejvíce však svým utrpením, ve kterém vkládal vše do jeho rukou.

- Závěrečné povzbuzení: ani na cestě "kam se nám nechce" nejdeme sami, a dokonce ani jako první. Předešel nás na ní Pán, který také nechtěl jít cestou kříže (modlil se: Je-li to možné, ať mě mine tento kalich). Prošel však touto cestou a stal se tak blízkým přítelem a průvodcem těch, které sám na podobnou cestu uvádí. Pán nechtěl Petra zastrašit, aby se raději stáhl a nepálil si prsty. Ne, je výmluvné, že Petra upozorňuje na utrpení, ale hned na to jej vybízí: „Následuj mě“. Kristus nás nebere nikam, kde by sám už nebyl. Výzva následuj mě i do těžkých chvil znamená, že tam nejdeme sami, ale že následujeme svého Průvodce, který jde před námi a s námi.

Nelehké proctví vyslovil Pán Ježíš o Petrovi. Půjde cestou, kterou nechce. Kolikrát se to stává v životě i nám. I takové chvíle však mají sloužit k našemu duchovnímu růstu, větší závislosti na Pánu Bohu. Kéž je nám i na cestách, které bychom si nevybrali, poslouží sám Kristus, který jde po našem boku. AMEN.

2.10.2011 M. Žemlička